

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 września 2014 roku Sąd Rejonowy w P. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa J. Ś., B. K., H. M. przeciwko Sądowi Okręgowemu w P. o wynagrodzenie i ustalenie:

I. zasądził od pozwanego na rzecz powódki J. Ś. kwotę 38.111,64 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w sentencji do dnia zapłaty,

II. zasądził od pozwanego na rzecz powódki B. K. kwotę 38.604,69 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w sentencji do dnia zapłaty,

III. zasądził od pozwanego na rzecz powódki H. M. kwoty szczegółowo wskazane w sentencji z ustawowymi odsetkami od strictly określonych dat do dnia zapłaty,

IV. w pozostałym zakresie oddalił powództwo,

V. wyrokowi w punktach I. II nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty stanowiącej równowartość jednomiesięcznego wynagrodzenia powódek, w punkcie III nadał zaś wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w całości.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

J. Ś. w okresie od 01 listopada 1990 r. do 27 października 1992 r. była zatrudniona na stanowisku asesora Sądu Rejonowego w P.. Następnie, w okresie od 28 października 1992r. do 26 sierpnia 2003r. była zatrudniona na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w P.. Powódka od dnia 27 sierpnia 2003r. pracuje na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w P..

B. K. w okresie od 01 listopada 1983 r. do 16 czerwca 1985 r. była zatrudniona na stanowisku asesora Sądu Rejonowego w P.. Następnie, w okresie od 17 czerwca 1985r. do 24 września 2003r. była zatrudniona na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w P.. Powódka od dnia 25 września 2003r. pracuje na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w P..

H. M. w okresie od 01 lipca 1976 r. do 30 listopada 1978r. była zatrudniona na stanowisku aplikanta i asesora w Prokuraturze Rejonowej w P.. W okresie od 1 grudnia 1978 r. do 31 października 1981r. była zatrudniona na stanowisku prokuratora Prokuratury Rejonowej w P.. Powódka w okresie od 01 października 1981 r. do 12 lipca 1994r. była zatrudniona na stanowisku prokuratora w Prokuraturze Wojewódzkiej w P.. Od dnia 13 lipca 1994r. piastuje stanowisko Sędziego Sadu Okręgowego w P..

Z dniem 21 kwietnia 2009 roku weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw. Na dzień 1 stycznia 2009 roku pracodawca ustalił wynagrodzenie powodów w stawce V - wynikającej z tabeli stanowiącej załącznik do ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw.

W oparciu o tak ustalony, niesporny między stronami, stan faktyczny Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, iż wniesione powództwa częściowo zasługują na uwzględnienie.

Sąd uznał, że prawidłowe zastosowanie art. 91 a § 3 Prawa o u.s.p. wymagało, aby po określeniu nowych stawek wynagrodzenia zasadniczego powodów na dzień 1 stycznia 2009 r. na podstawie art. 10 art. ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 56, póź. 459), przy zastosowaniu zasad wskazanych w ust. 2 tego artykułu oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy ustalono, czy powodom nie upłynęły już przed 1 stycznia 2009 r. pięcioletnie okresy, od których - w myśl art. 91 a § 3 Prawa o u.s.p. - zależało określenie wynagrodzenia zasadniczego tych sędziów w stawkach bezpośrednio wyższych. W

przypadku powodów taka sytuacja miała miejsce, należało zatem z dniem 1 stycznia 2009 r. ustalić powodom stawki wynagrodzenia zasadniczego bezpośrednio wyższe w stosunku do stawek ustalonych na podstawie art. 10 Ustawy zmieniającej.

Sąd Rejonowy stwierdził również, że zasada awansu do bezpośrednio wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim powinna być na równi stosowana zarówno wobec sędziów, którzy objęli stanowisko sędziego sądu okręgowego po 1 stycznia 2009 r., jak i wobec tych, którzy takie stanowisko objęli w okresie między 1 stycznia 2004 a 31 grudnia 2008 r., jak i wreszcie wobec tych, którzy - tak, jak powodowie - już przed 1 stycznia 2004 r. zajmowali stanowisko sędziego sądu okręgowego. Podkreślono jednocześnie, że ani art. 91a § 3 Prawa o u.s.p., ani żaden z przepisów zawartych w Ustawie zmieniającej, ani też żaden inny przepis nie usprawiedliwia różnego traktowania tych grup sędziów. Taka interpretacja uwzględnia zasadę racjonalnego ustawodawcy w myśl której przepisy prawa są spójne i wzajemnie się dopełniają. Nie ulega bowiem wątpliwości, że intencją ustawodawcy było traktowania sędziów w sposób który umożliwia zachowanie zasady równego wynagradzania określonej w art. 32 Konstytucji oraz w art. 91 §1 usp.

Odnosząc się do kwestii dyskryminacji płacowej, Sąd I instancji zwrócił uwagę, iż w razie pokrzywdzenia konkretnego sędziego w efekcie dokonanej klasyfikacji, nie ma potrzeby odwoływania się do przepisów o nierównym traktowaniu lub dyskryminacji płacowej sędziów. Naruszenie przepisów o wynagradzaniu sędziów danego sądu poprzez niezgodne z imperatywnymi przepisami o wynagrodzeniu sędziów ustalenie zaniżonego wynagrodzenia za wykonywanie służby sędziowskiej podlega bowiem dobrowolnej sanacji lub może być naprawione przez wniesienie powództwa o zgodne z prawem ustalenie stawki wynagrodzenia zasadniczego oraz wysokości wynagrodzenia sędziowskiego.

W przedmiocie zaś roszczenia o ustalenie Sąd Rejonowy podniósł, iż brak jest interesu prawnego w ustalaniu zaszeregowania powodów do określonej stawki w datach wskazanych w pozwach, gdyż w przypadku, gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie, wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przestankowego. Ponadto po ustaleniu przez Sąd w niniejszym postępowaniu, z jakiego tytułu należy wypłacić im wynagrodzenie wynikające z zaklasyfikowania do właściwych stawek, pracodawca nie ma możliwości kwestionowania, że kolejne (bieżące) wynagrodzenia winny być wypłacane w wysokości zgodnej z wcześniejszymi zasadami tym samym wyeliminowane zostanie, wynikające z błędnego przekonania co do przysługiwania powodowi określonych uprawnień, ryzyko naruszania jego praw w przyszłości.

W tej sytuacji Sąd zasądził na rzecz powódki H. M. kwoty wskazane w pozwie tytułem niewypłaconej części błędnie naliczonych wynagrodzeń, nagród rocznych i nagród jubileuszowych. Natomiast na rzecz J. Ś. i B. K. Sąd zasądził kwoty będące sumą poszczególnych kwot wskazanych w pozwie tj. odpowiednio: 38.111,64 zł i 38.604,69 zł w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła strona pozwana.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

Naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 91a ustawy o ustroju sądów powszechnych przez przyjęcie, że przepis §3 tego artykułu zobowiązywał pracodawcę do dokonania z dniem 1 stycznia 2009 roku ponownej kwalifikacji powodów do wyższej stawki wynagrodzenia z uwagi na to, iż na ten dzień upłynął już wymagany przez art. 91 a § 3 usp pięcioletni okres zatrudnienia powodów na stanowisku sędziego sądu okręgowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 10 marca 2015 r. powódki J. Ś. i B. K. wniosły o oddalenie apelacji strony pozwanej.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje :

Zaskarżony wyrok Sądu I instancji nie może się ostać, choć z innych przyczyn niż powołane w apelacji.

Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpatruje sprawy w granicach apelacji, w ramach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał oceny czy zachodziła rażąca wadliwość postępowania pierwszoinstancyjnego.

Przepis art. 47 § 2 pkt 1 k.p.c. stanowi, że w pierwszej instancji sąd w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników rozpoznaje sprawy z zakresu prawa pracy o:

- a) ustalenie istnienia, nawiązanie lub wygaśnięcie stosunku pracy, o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia stosunku pracy, o przywrócenie do pracy i przywrócenie poprzednich warunków pracy lub płacy oraz łącznie z nimi dochodzone roszczenia i o odszkodowanie w przypadku nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy wypowiedzenia oraz rozwiązywania stosunku pracy,
- b) naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu i o roszczenia z tym związane,
- c) odszkodowanie lub zadośćuczynienie w wyniku stosowania mobbingu.

T. wyliczenie w art. 47 § 2 pkt 1 k.p.c. spraw z zakresu prawa pracy, w których skład jest kolegialny oznacza, że pozostałe sprawy z tego zakresu rozpoznaje jednoosobowo sędzia zawodowy.

W myśl art. 379 pkt 4 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Pamiętać przy tym należy, że rozpoznanie sprawy w składzie sprzecznym z przepisami prawa jest podstawą nieważności postępowania, którą w granicach zaskarżenia sąd II instancji bierze pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.).

Sprzeczność składu sądu z przepisami ustawy zachodzi w każdym wypadku sprzeczności składu z przepisami prawa, np. gdy sprawę rozpoznawaną w składzie jednoosobowym rozpoznało trzech sędziów zawodowych lub sędzia z udziałem dwóch ławników (zob. uchwała SN z dnia 18 grudnia 1968 r., III CZP 119/68, OSP 1970, z. 1, poz. 4). W uchwale z dnia 20 marca 2009 roku I PZP 8/08, jak i w uchwale z dnia 4 lutego 2009 roku II PZP 14/08 stwierdzono, że w sprawie z zakresu prawa pracy w pierwszej instancji sąd w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników (art. 47 § 2 lit. a k.p.c.) może rozpoznać kilka roszczeń łącznie dochodzonych przez powoda w jednym postępowaniu (art. 191 i 193 § 1 k.p.c.), jeżeli wśród nich znajduje się choćby jedno, którego rozpoznanie powinno nastąpić w takim składzie.

Oznacza to, że przedstawione argumenty uzasadniają stwierdzenie, że w razie rozpoznania sprawy w składzie innym niż przewidziany dla danego rodzaju sprawy, zachodzi nieważność postępowania z tego względu, że skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że powódki pierwotnie wystąpiły z roszczeniem o ustalenie stawki awansowej i wyrównanie wypłaconego wynagrodzenia po czym, jeszcze przed pierwszą rozprawą, rozszerzyły podstawę faktyczną pozwu w ten sposób, że wniosły o zasądzenie dochodzonej kwoty wraz z odsetkami, jako odszkodowanie z tytułu naruszenia przez pracodawcę zasady równego traktowania w zatrudnieniu.

W związku z tym, iż przedmiotowa sprawa, między innymi dotyczyła naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu i roszczeń z tym związanych, winna być rozpoznana przez Sąd I instancji w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników. Z protokołów rozpraw przeprowadzonych przed Sądem Rejonowym w P. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniach 29 lipca 2014 r. i 9 września 2014 r. roku wynika zaś, że odbyły się one z udziałem jedynie Sędziego Sądu Rejonowego Anity Cieciewicz jako przewodniczącego bez udziału ławników. Nie ma zatem wątpliwości, że skład sądu nie był prawidłowy.

Biorąc z urzędu pod uwagę omawianą przesłankę nieważności postępowania, Sąd Okręgowy w Łodzi uznał, iż zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. w punkcie od I do III należało uchylić, znieść postępowanie przed Sądem pierwszej instancji od dnia 29 lipca 2014 roku (tj. od chwili kiedy w rozpoznaniu sprawy nie wzięli udziału ławnicy) i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu za drugą instancję.

Natomiast apelacja w zakresie punktu IV zaskarżonego wyroku podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z dyspozycją art. 373 k.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji.

Przepis art. 370 kpc. nakazuje odrzucić apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. A zatem jeżeli sąd dostrzeże braki, do których usunięcia strona nie była wezwana, zażąda ich usunięcia. W razie nieusunięcia braków w wyznaczonym terminie apelacja ulega odrzuceniu.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanym przypadku, z uwagi na brak przesłanki pokrzywdzenia skarżącego, stanowiącej podstawę zaskarżenia orzeczenia, apelacja strony pozwanej odnośnie pkt. IV kwestionowanego rozstrzygnięcia podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Uzasadniając powyższe wskazać należy, iż u podstaw konstrukcji apelacji leży pojęcie gravamen, oznaczające to, że strona lub uczestnik postępowania, niezadowolony z rozstrzygnięcia sądu I instancji, pokrzywdzony tym rozstrzygnięciem, mogą zwrócić się do sądu odwoławczego o kontrolę rozstrzygnięcia wydanego przez sąd I instancji. Strona ma zatem interes prawny - gravamen, gdy istnieje obiektywna potrzeba zmiany lub uchylenia orzeczenia albo gdy strona uzyskała dla siebie orzeczenie nieuwzględniające jej żądań i wniosków (por. wyrok SA w Katowicach z 28.8.2003 r., I ACa 137/03, Wokanda 2004, Nr 11, s. 46, postanowienie SN z 2002-01-10 I CZ 197/01 Legalis).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy, w pkt. IV wyroku, oddalił żądanie pozwu ustalenia wyższej stawki zaszeregowania. Wbrew żądaniu apelacji strona pozwana nie ma zatem interesu prawnego w uchyleniu czy zmianie tego punktu wyroku. Roszczenia i wnioski strony pozwanej, w wymienionym punkcie orzeczenia Sądu I instancji, zostały w pełni uwzględnione. Wobec tego nie sposób było uznać, iż pozwany został pokrzywdzony wskazanym rozstrzygnięciem. Nadto okoliczność ta nie wynikała również z treści uzasadnienia samej apelacji.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 373 kpc orzekł jak w pkt. 2 sentencji.